

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.09.2003
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2003
Avaldamismärge:	RT I 2003, 51, 352

Välja kuulutanud
Vabariigi President
02.07.2003 otsus nr 431

Väetiseseadus

Vastu võetud 11.06.2003

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab väetisele ja selle käitlemisele esitatavad nõuded, mis tagavad väetise ohutuse inimese ja looma elule ja tervisele, varale ja keskkonnale ning väetise soodsa mõju taimede ja taimekasvatussaadusele.

(2) Käesolevat seadust ei kohaldata:

- 1) töötlemata orgaanilisele väetisele;
- 2) töötlemata looduslikule väetisele;
- 3) reo- ja heitvee settele.

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse väetise sisseveo korral vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuriga tolliseadustiku (RT I 2001, 88, 531; 2002, 44, 284; 61, 375; 63, 387; 92, 528; 2003, 2, 17; 26, 156) tähenduses, kui välislepingust ei tulene teisiti.

(4) Käesolevat seadust ei kohaldata väetise väljaveo korral, kui välislepingust ei tulene teisiti.

(5) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375; 2003, 20, 117) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Väetis

(1) Väetis on aine või valmistis, mille kasutamise eesmärk on kasvatatavate taimede varustamine toitainetega või, lubiväetise puhul, mulla happesuse vähendamine. Käesoleva seaduse tähenduses on väetis ka kasvusubstraat, millele on lisatud taimetoitaineid.

(2) Käesoleva seaduse tähenduses on väetis ka käesoleva seaduse kohaselt töödeldud orgaaniline väetis, mis vastab väetisele kehtestatud nõuetele. Orgaaniline väetis on valdavalt taimse või loomse päritoluga orgaanilisest ainest koosnev väetis.

(3) Käesoleva seaduse tähenduses on väetis ka käesoleva seaduse kohaselt töödeldud looduslik väetis, mis vastab väetisele kehtestatud nõuetele. Looduslik väetis on looduslikust leiukohast kaevandatud ja väetamiseks kasutatav kivim, mineraal või muu maa-aines.

(4) Bakterväetis käesoleva seaduse tähenduses on aine, mis sisaldab kindlale taimeliigile sobivaid mikroorganisme-bakterkultuure, mis parandavad seda liiki taimede toitumistingimusi.

§ 3. Väetise käitlemine ja käitleja

(1) Väetise käitlemine käesoleva seaduse tähenduses on väetise turustamisotstarbeline tootmine, pakendamine, märgistamine, sissevedu ja turustamine.

(2) Väetise käitleja võib olla juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus.

§ 4. Väetise tootmine

(1) Väetise tootmine käesoleva seaduse tähenduses on väetise valmistamine või töötlemine.

(2) Väetise tootmiseks on keelatud kasutada loomatauditõrje seadusest (RT I 1999, 57, 598; 2002, 13, 80; 61, 375; 63, 387; 96, 566) tulenevalt määratud eri riskiastmega loomseid saadusi ja eri riskiastmega loomseid jäätmeid.

(3) Väetise töötlemine käesoleva seaduse tähenduses on väetise bioloogiline, füüsikaline või keemiline töötlemine, mille eesmärk on saada püsiva koostisega ohutu väetis.

§ 5. Väetise turustamine

Väetise turustamine käesoleva seaduse tähenduses on nii väetise müügiks pakkumine, müümine kui ka muul viisil tasuta või tasu eest tarbijale või teisele käitlejale üleandmine.

2. peatükk VÄETISELE ESITATAVAD NÕUDED

§ 6. Üldnõuded

(1) Väetis peab olema:

- 1) nõuetekohase kasutamise korral ohutu inimese ja looma elule ja tervisele, samuti varale ja keskkonnale;
- 2) vastavuses väetise koostisele kehtestatud nõuetega;
- 3) nõuetekohaselt märgistatud;
- 4) registreeritud väetiseregistris.

(2) Nõuded väetise koostisele väetise liikide kaupa kehtestab põllumajandusminister.

§ 7. Väetise nõuetekohasuse tõendamine väetise turustamise korral

(1) Väetise nõuetekohasuse tõendamine on väetise turustamise korral kohustuslik.

(2) Väetise nõuetekohasuse tõendamise eest vastutab:

- 1) väetise sisseveo puhul – isik, kes esitab või kelle eest esitatakse tollideklaratsioon (edaspidi *sissevedaja*);
- 2) Eestis pakendatud väetise puhul – pakendaja;
- 3) pakendamata väetise (edaspidi *puisteväetis*) puhul – turustaja.

(3) Väetise koostise nõuetekohasust tõendavaks dokumendiks on kohaste analüüsimeetodite rakendamiseks akrediteeritud laboratooriumi (edaspidi *akrediteeritud laboratoorium*) katseprotokoll proovi analüüsi tulemuste kohta.

(4) Väetise koostise nõuetekohasust tõendava dokumendi või selle ära kirja peab väetise turustaja esitama väetise ostjale, väetise muul viisil vastuvõtjale või järelevalveametnikule tema esimesel nõudmisel.

(5) Väetise koostise nõuetekohasuse tõendamise kulud kannab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud käitleja.

3. peatükk VÄETISE KÄITLEMINE

§ 8. Väetise pakendi ja selle märgistuse nõuded

(1) Väetise pakendi materjal ja konstruktsioon peavad tagama, et säiliks tootja garanteeritud väetise omadused ning et väetise käsitlemine oleks ohutu väetise tootjalt tarbijani liikumise kestel. Väetise pakend peab vastama pakendiseaduse (RT I 1995, 47, 739; 1997, 53, 836; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387) ja käesoleva seaduse nõuetele.

(2) Tarbijale turustatakse väetist suletud müügipakendis, mida ei saa pärast avamist enam esialgsel viisil sulgeda.

(3) Väetise müügipakendil peab olema selgesti nähtav, loetav ja kustumatu eestikeelne märgistus, mis üheselt mõistetavalt kirjeldab väetise koostist ning väetise kasutamise otstarvet ja tingimusi.

(4) Puisteväetise puhul või juhul, kui teavet ei ole võimalik kanda väetise pakendile selle kuju või mõõtmete tõttu, kantakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 kirjeldatud märgistus kaasasolevale teabelehele.

(5) Nõuded väetise pakendi ja teabelehe märgistusele kehtestab põllumajandusminister.

§ 9. Enesekontroll

(1) Nii tootja kui ka pakendaja kontrollivad enda toodetud või pakendatud väetise koostise nõuetekohasust vähemalt kord kuue kuu jooksul. Rakendatavaid abinõusid kirjeldatakse enesekontrolliplaanis.

(2) Tootja ja pakendaja on kohustatud pidama enesekontrollitoimingute käigus väetise koostise nõuetekohasuse kontrollimiseks võetud proovide arvestust, milles on järgmised andmed:

- 1) väetise nimetus;
- 2) proovivõtu kuupäev;
- 3) proovivõtja nimi ja allkiri;
- 4) analüüsi teinud akrediteeritud laboratooriumi nimi;
- 5) proovi analüüsi tulemused.

(3) Tootja ja pakendaja peavad säilitama käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud arvestust proovide võtmisest arvates seitsme aasta jooksul.

§ 10. Teavitamiskohustus

(1) Kui enesekontrollitoimingute käigus võetud proovide analüüsi tulemuste alusel tuvastatakse, et väetise koostis ei ole nõuetekohane, peab tootja või pakendaja viivitamata:

- 1) teavitama sellest kirjalikult Taimetoodangu Inspeksiooni (edaspidi *järelevalveasutus*) ja saatma talle akrediteeritud laboratooriumi katseprotokolliga proovi analüüsi tulemuste kohta;
- 2) peatama mittenõuetekohase koostisega väetise turustamise.

(2) Järelevalveametnik otsustab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud väetise edasise turustamise lubamise või keelamise asjakohase teatise ja katseprotokolliga saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Kui käitleja soovib väetise valmistamisel kasutada senisest erinevat tooret või tootmistehnoloogiat või kui ilmnevad asjaolud, mis võivad mõjutada väetise koostise nõuetekohasust, peab väetise käitleja sellest viivitamata kirjalikult teavitama järelevalveasutust. Järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik otsustab senisest erineva toorme või tootmistehnoloogia kasutamise lubamise või keelamise käitlejalt kirjaliku teate saamisest arvates 30 päeva jooksul. Käitlejale saadetakse asjakohase otsuse äraakiri otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

§ 11. Väetise sisseveo nõuded

(1) Eestisse võib sisse vedada väetist, mis on registreeritud väetiseregistris.

(2) Väetiseregistris registreerimata väetise esmakordse sisseveo korral peab väetise hiljemalt viis päeva enne sissevedu väetiseregistris eelregistreerima.

(3) Väetise vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuri korral peab sissevedaja koos tollideklaratsiooniga tollile esitama tootja väljastatud vastavussertifikaadi väetise nõuetekohasuse kohta.

(4) Töödeldud loomse päritoluga orgaanilise väetise sisseveo korral peab sissevedaja koos tollideklaratsiooniga tollile esitama Veterinaar- ja Toiduameti väljastatud loa.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata, kui sisseveetava väetise kogus on alla 75 kilogrammi, bakterväetise puhul alla 0,05 kilogrammi.

(6) Vabasse ringlusse lubatavate väetiste loetelu kehtestab põllumajandusminister.

§ 12. Teadustöös ja väetise esitlemiseks kasutatava väetise sisseveo nõuded

(1) Teadustöös kasutatavat väetiseregistris registreerimata väetist võib sisse vedada järelevalveasutuse kirjalikul loal.

(2) Järelevalveasutus võib loa andmisest keelduda, kui väetise koostis ei vasta käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele.

(3) Väetise sisseveoks loa andmise või sellest keeldumise otsuse teeb järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik taotluse ja muude otsuse tegemiseks vajalike dokumentide saamisest arvates 15 tööpäeva jooksul. Taotlejale saadetakse otsuse äraakiri otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

(4) Teadustöös kasutatava väetiseregistris registreerimata väetise sisseveoks loa saamiseks esitatava taotluse vormi, esitatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise korra kehtestab põllumajandusminister.

(5) Esitlemiseks kasutatava väetise sisseveo korral rakendatakse ajutise importimise tolliprotseduuri. Esitlemiseks on keelatud sisse vedada puisteväetist.

§ 13. Tule- ja plahvatusohtliku väetise käitlemise nõuded

(1) Tule- ja plahvatusohtlikke väetisi käideldakse käesoleva seaduse ja kemikaaliseaduse (RT I 1998, 47, 697; 1999, 45, 512; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387; 2003, 23, 144) nõuete kohaselt.

(2) Tule- ja plahvatusohtlik väetis käesoleva seaduse tähenduses on ammooniumnitraat või ammooniumnitraati sisaldav väetis, mille kuivaine kogumassist üle 28 protsendi moodustab lämmastik ja mis võib sisaldada anorgaanilisi lisandeid või inertseid aineid, mis ei suurenda väetise tule- ega plahvatusohtlikkust.

§ 14. Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava väetise käitlemise nõuded

Geneetiliselt muundatud organisme sisaldavat väetist käideldakse käesoleva seaduse nõuete kohaselt, arvestades geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses (RT I 1999, 10, 151; 2001, 23, 130; 97, 603; 2002, 63, 387) sätestatut.

§ 15. Väetise hoidmise nõuded

(1) Väetist peab hoidma tingimustes, mis tagavad väetise ohutuse inimese ja looma elule ja tervisele.

(2) Väetist hoitakse veeseaduses (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155; 54, 583; 95, 843; 2001, 7, 19; 42, 234; 50, 283; 94, 577; 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 26, 156) põhja- ja pinnavee kaitseks kehtestatud nõuete kohaselt.

§ 16. Väetise turustamise nõuded

Turustada võib üksnes väetist:

- 1) mis on registreeritud väetiseregistris ja mille registreerimisotsus ei ole peatatud ning
- 2) mis vastab käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele.

§ 17. Mittenõuetekohase koostisega, kuid ohutu väetise turustamine

(1) Mittenõuetekohase koostisega, kuid ohutu väetise ohutuse, turujärelevalve korralduse ja käitleja kohustuste kindlaksmääramisel juhendatakse toote ohutuse seadusest (RT I 1998, 40, 613; 1999, 82, 753; 2000, 86, 546; 2002, 47, 297; 61, 375; 63, 387; 2003, 20, 120; 26, 156; 32, õiend).

(2) Järelevalveasutuse juhi või tema volitatud ametniku loal võib mittenõuetekohase koostisega, kuid ohutu väetist turustada juhul, kui teave väetise tegeliku koostise kohta on märgitud väetise pakendile või teabelehele senist märgistust rikkumata. Järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik otsustab väetise turustamise lubamise või keelamise loa taotlemisest arvates 30 päeva jooksul. Turustajale saadetakse asjakohase otsuse ärakiri otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

§ 18. Mittenõuetekohase koostisega ohtliku väetise turustamise lõpetamine

(1) Mittenõuetekohase koostisega ohtlik väetis, mida ei ole võimalik töötlemisega muuta ohutuks inimese ja looma elule ja tervisele, samuti varale ja keskkonnale, tuleb käitleja kulul müügilt kõrvaldada ja käidelda jäätmeseaduse (RT I 1998, 57, 861; 1999, 10, 155; 23, 353; 95, 843; 2001, 16, 72; 43, 239; 50, 283; 56, 340; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387) nõuete kohaselt.

(2) Mittenõuetekohase koostisega ohtliku väetisena käsitatakse väetist, mis oma mürgisuse, tule- ja plahvatusohtu, kiirgusohu või muu ohuteguri tõttu võib kahjustada inimese ja looma elu ja tervist või vara või keskkonda.

4. peatükk VÄETISEREGISTER

§ 19. Väetiseregistri asutamine ja selle tegevuse korraldamine

(1) Väetiseregister (edaspidi *register*) on riiklik register, mille asutab Vabariigi Valitsus põllumajandusministri ettepanekul. Registri pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus.

(2) Registri vastutavaks töötlejaks on Põllumajandusministeerium ja volitatud töötlejaks Taimetoodangu Inspeksioon.

§ 20. Väetise eelregistreerimine

Esmakordselt sisseveetav väetis eelregistreeritakse sissevedaja vormikohase taotluse ja tootja väljastatud vastavussertifikaadi alusel. Eelregistreeritud väetis tuleb enne vabasse ringlusesse lubamist registreerida käesoleva seaduse § 21 kohaselt.

§ 21. Väetise registreerimine

(1) Väetis registreeritakse käitleja nimele vormikohase taotluse ning väetise kohta esitatud andmete ja dokumentide alusel.

(2) Euroopa Liidu liikmesriigis registreeritud väetis, mille pakendil on märged «EÜ VÄETIS», registreeritakse käitleja nimele vormikohase taotluse ja tootja väljastatud vastavussertifikaadi alusel.

(3) Taimekaitsevahendit sisaldav väetis registreeritakse väetiseregistris pärast väetises sisalduva taimekaitsevahendi registreerimist taimekaitsevahendite registris.

(4) Käitleja ei pea väetist enda nimele registreerima, kui ta selle ostab või muul viisil saab teiselt käitlejalt, kelle nimele see väetis on registreeritud.

§ 22. Väetise registreerimise alused

(1) Väetise registreerimiseks esitab käitleja volitatud töötlejale vormikohase taotluse, registri pidamise põhimääruses sätestatud andmed ja dokumendid väetise kohta ning tasub riigilõivu.

(2) Volitatud töötleja teeb väetise registreerimise või sellest keeldumise otsuse taotluse ja muude otsuse tegemiseks vajalike dokumentide saamisest arvates 15 tööpäeva jooksul. Taotlejale saadetakse otsuse ärakiri otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

(3) Väetis loetakse registreerituks alates selle registrisse kandmise päevast.

(4) Väetise registreerimise taotluse vormi kehtestab põllumajandusminister.

§ 23. Väetise registreerimisest keeldumine

Volitatud töötleja keeldub väetise registreerimisest, kui:

- 1) esitatud dokumentidest nähtub, et väetis ei ole nõuetekohane;
- 2) esitatud katseprotokoll on väljastanud akrediteerimata laboratoorium;
- 3) taotleja on esitanud volitatud töötlejale või järelevalveametnikule teadvalt valeandmeid või on mõjutanud volitatud töötlejat või järelevalveametnikku õigusvastasel viisil;
- 4) riigilõiv on tasumata.

§ 24. Registreerimistunnistus

Registreerimistunnistuse väljastab volitatud töötleja registrisse kantud käitlejale tema nõudel väetise registreerimise otsuse alusel, kui käitleja on tasunud riigilõivu.

§ 25. Registrikande muutmine

(1) Registrikande tegemise aluseks olnud andmete muutumise korral peab käitleja sellest kirjalikult teatama volitatud töötlejale andmete muutumise päevast arvates kümne tööpäeva jooksul.

(2) Volitatud töötleja teeb registrikande muutmise otsuse asjakohase teatise saamisest ja taotleja poolt riigilõivu tasumisest arvates viie tööpäeva jooksul. Taotlejale saadetakse registrikande muutmise otsuse ärakiri otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

§ 26. Registreerimise otsuse kehtivuse peatamine

(1) Registreerimise otsuse kehtivus peatatakse, kui:

- 1) väetise edasine käitlemine võib olla ohtlik inimese ja looma elule ja tervisele või varale või keskkonnale;
- 2) käitleja on esitanud sellekohase kirjaliku avalduse;
- 3) järelevalve ajal on avastatud, et väetise koostis ei ole nõuetekohane;
- 4) käitleja on rikkunud väetise pakendi ja selle märgistuse kohta kehtestatud nõudeid;
- 5) käitleja ei ole volitatud töötlejat kirjalikult teavitanud registrisse kantud andmete muutumisest.

(2) Registreerimise otsuse kehtivuse peatamise otsuse teeb volitatud töötleja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teada saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul. Registreerimise otsuse kehtivuse peatamise kohta tehakse kanne registrisse.

(3) Registreerimise otsuse kehtivus peatatakse kuni otsuse peatamise põhjustanud asjaolu kõrvaldamiseni.

(4) Käitlejale saadetakse registreerimise otsuse kehtivuse peatamise otsuse ärakiri otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

(5) Väetise registreerimise otsuse kehtivuse peatamisest teadasaamisest alates on käitleja kohustatud väetise käitlemise peatama otsuses määratud ulatuses.

(6) Kui registreerimise otsuse kehtivuse peatamise põhjuseks olnud asjaolu on kõrvaldatud, teatab käitleja sellest volitatud töötlejale, kes teeb pärast käitlejalt saadud teabe kontrollimist viivitamata registreerimise otsuse kehtivuse taastamise otsuse ja saadab selle ärakirja käitlejale otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel. Käitleja võib jätkata väetise käitlemist alates otsusest teadasaamise päevast.

§ 27. Registrikande kehtetuks tunnistamine ja kustutamine

(1) Registrikanne tunnistatakse kehtetuks, kui käitleja:

- 1) on esitanud sellekohase kirjaliku avalduse;
- 2) on esitanud volitatud töötlejale või järelevalveametnikule teadvalt valeandmeid või on mõjutanud volitatud töötlejat või järelevalveametnikku õigusvastasel viisil;
- 3) on korduvalt jätnud järelevalve ajal avastatud puudused ettekirjutuses määratud tähtajaks kõrvaldamata;
- 4) ei suuda ettevõttes valitsevate füsioloogiliste tõttu täita käesolevast seadusest tulenevaid nõudeid.

(2) Registrikande kehtetuks tunnistamise otsuse teeb volitatud töötleja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul. Otsuse ärakiri saadetakse käitlejale otsuse tegemisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

(3) Registrikanne kustutatakse viivitamata pärast registrikande kehtetuks tunnistamise otsuse tegemist.

(4) Registrikande kehtetuks tunnistamisest teadasaamisest alates on käitleja kohustatud väetise käitlemise lõpetama.

§ 28. Registrisse kantud andmete kaitse ja avalikustamine

(1) Registrisse kantud andmed, välja arvatud ärisaladuseks arvatud andmed, on avalikud ja need avaldatakse Taimetoodangu Inspektsiooni veebilehel, samuti võib neid avaldada paber kandjal, arvestades mõlemal juhul isikuandmete kaitse seaduse (RT I 1996, 48, 944; 1998, 59, 941; 111, 1833; 2000, 50, 317; 92, 597; 104, 685; 2001, 50, 283; 2002, 61, 375; 63, 387; 2003, 26, 158) ja avaliku teabe seaduse (RT I 2000, 92, 597; 2002, 61, 375; 63, 387; 2003, 25, 153; 26, 158) nõudeid.

(2) Ärisaladuseks käesoleva seaduse tähenduses ei saa olla inimesele või loomale või varale või keskkonnale ohtlike ainete kogus väetises.

5. peatük

JÄRELEVALVE

§ 29. Järelevalve teostajad

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostavad:

- 1) Taimetoodangu Inspektsioon;
- 2) Tolliamet tolliseadustikuga sätestatud ulatuses;
- 3) Tarbijakaitseamet tarbijakaitseseaduses (RT I 1994, 2, 13; 1999, 35, 450; 102, 907; 2000, 40, 252; 59, 379; 2001, 50, 283 ja 289; 56, 332; 2002, 18, 97; 35, 214; 53, 336; 61, 375; 63, 387) sätestatud ulatuses.

(2) Taimetoodangu Inspektsioon teeb teiste täidesaatva riigivõimu asutustega nende pädevuse piires koostööd.

§ 30. Järelevalveametniku õigused

(1) Järelevalveametnik on järelevalveasutuse ametiisik, kes oma pädevuse piires teostab riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle. Üldjuhul tehakse järelevalvetoiming sellest käitlejale ette teatamata.

(2) Järelevalveametnikul on õigus:

- 1) kontrollida väetise müügi- ja muid käitlemiskohti ning väetist, avades vajaduse korral pakendeid;
- 2) käitleja või tema esindaja juuresolekul takistamatult kontrollida käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete järgimist ettevõtte territooriumil ja ehitistes ning võtta tasuta kontrollproove väetisest ja selle toormest;
- 3) nõuda väetise käitlejalt järelevalveks vajalikku teavet, asjakohaste dokumentide ärakirju ja väljavõtteid ning käitleja teadmisel jäädvustada kontrollimise ajal valitsev olukord, kasutades selleks tehnilisi vahendeid.

§ 31. Käitleja tegevuse peatamine

(1) Järelevalveasutuse juht peatab väetise käitlemise, kui tal on alust arvata, et väetis on ohtlik inimese ja looma elule ja tervisele või varale või keskkonnale. Otsustus vormistatakse järelevalveasutuse juhi käskkirjana, milles näidatakse ära väetise nimetus, vajaduse korral ka väetisepartii andmed, ning andmed väetise ohtliku koostise kohta või käitlemisvaldkonnad, milles käitlemine peatatakse. Järelevalveasutuse juht teavitab oma käskkirjast viivitamata avalikkust, avaldades käskkirja järelevalveasutuse veebilehel.

(2) Järelevalveasutuse juht edastab oma käskkirja viivitamata põllumajandusministrile, kes otsustab väetise käitlemise peatamise käskkirjas näidatud asjaoludel ja tingimustel, kehtestades sellekohase määruse. Määruses märgitakse lisaks järelevalveasutuse juhi käskkirjas sisalduvatele andmetele ka piirangu tähtaeg, järelevalveasutuste ja isikute kohustused ning ohu kõrvaldamise viis. Järelevalveasutuse juhi käskkiri kehtib kuni põllumajandusministri määruse jõustumiseni.

(3) Käitlemise piirangu kehtimise ajal määravad asjaomased järelevalveasutused koostöös kindlaks ohu ulatuse ja võtavad tarvitusele vajalikud meetmed. Pärast ohu kõrvaldamist teeb käskkirja andnud järelevalveasutuse juht põllumajandusministrile kirjaliku ettepaneku käitlemise peatamise lõpetamiseks ning põllumajandusminister kehtestab vastava määruse.

§ 32. Andmete esitamise kord

Tootja ja sissevedaja on kohustatud iga aasta 31. jaanuariks esitama järelevalveasutusele järgmised andmed:

- 1) tootja – alanud kalendriaasta planeeritud ja eelnenud kalendriaasta tegeliku tootmise mahud väetise nimetuste kaupa;
- 2) sissevedaja – alanud kalendriaasta planeeritud ja eelnenud kalendriaasta tegeliku sisseveo mahud väetise nimetuste kaupa.

§ 33. Järelevalve korraldamine

(1) Järelevalveametnik peab enne järelevalvetoimingu tegemist esitama ametitõendi ning selgitama kontrollimise eesmärgi ja viisi.

(2) Järelevalveametnik peab kandma ametiriietust, mille kirjeldus on sätestatud taimekaitseaduse (RT I 2000, 29, 169; 2001, 88, 531; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387) § 86 alusel kehtestatud õigusaktiga.

(3) Järelevalveametnik peab selgitama käitlejale, et tal on õigus viibida kõikide järelevalvetoimingute juures, saada lisaselgitusi, vaidlustada järelevalveametniku toiminguid ning teha järelevalve kohta avaldusi, mis käitleja nõudmisel protokollitakse.

(4) Järelevalveametnik on kohustatud hoidma talle järelevalve teostamise käigus teatavaks saanud ärisaladust. Isikuandmeid võib avalikustada isikuandmete kaitse seaduse kohaselt. Ärisaladuse võib avalikustada, kui selle hoidmine ohustab inimese ja looma elu ja tervist või vara või keskkonda.

(5) Käesoleva seaduse alusel tehtud järelevalvetoimingute käigus käitlejale õigusvastasel tekitatud kahju hüvitamise korral kohaldatakse riigivastutuse seadust (RT I 2001, 47, 260; 2002, 62, 377; 2003, 15, 86).

§ 34. Kontrollproovide võtmine

(1) Järelevalvetoimingu ajal on järelevalveametnikul õigus võtta käitleja kulul kontrollproove käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise kontrollimiseks.

(2) Väetise koostise nõuetekohasuse kontrollimiseks vajaliku kontrollproovi analüüsi teeb ja selle kohta katseprotokolli koostab ning protokoll väljastab akrediteeritud laboratoorium. Järelevalvetoimingu ajal võetud kontrollproovi analüüsi kulud kaetakse riigieelarvest. Esimese analüüsitud kontrollproovi nõuetele mittevastavuse korral on järelevalveasutusel õigus kordusproovi analüüsi kulud käitlejalt sisse nõuda.

(3) Järelevalvetoimingu ajal võetud kontrollproovi analüüsi tulemuste selgumiseni on järelevalveametnikul õigus väetise turustamine peatada, kui tal on küllaldaselt alust arvata, et väetis ohustab inimese ja looma elu ja tervist või vara või keskkonda.

(4) Katseprotokolli põhjal teeb järelevalveametnik väetise edasise turustamise lubamise või keelamise otsuse kontrollproovi võtmise päevast arvates kümne tööpäeva jooksul.

(5) Kui käitleja ei nõustu analüüsi tulemustega, on tal õigus valida kordusanalüüsi tegemiseks teine akrediteeritud laboratoorium, kus ta laseb kordusproove analüüsida oma kulul.

(6) Väetisest kontrollproovide võtmise korra ja proovide analüüsi meetodid kehtestab põllumajandusminister.

§ 35. Ettekirjutus

(1) Õigusrikkumise tuvastamise korral teeb järelevalveametnik ettekirjutuse, milles:

- 1) juhib tähelepanu õigusrikkumisele;
- 2) esitab nõude õigusrikkumise lõpetamiseks;
- 3) kohustab tegema toiminguid õigusrikkumise lõpetamiseks ja edasiste õigusrikkumiste ärahoidmiseks;
- 4) määrab ettekirjutuse täitmise tähtaja.

(2) Järelevalveametnik teeb ettekirjutuse käitlejale või tema esindajale teatavaks allkirja vastu kohapeal või saadab ettekirjutuse käitlejale järelevalvetoimingu algusest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel. Kui käitleja või tema esindaja keeldub ettekirjutust kohapeal vastu võtmast, tehakse ettekirjutusele selle kohta märge ning ettekirjutus saadetakse käitlejale selle vastuvõtmisest keeldumisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel.

§ 36. Järelevalveametniku ettekirjutuse, otsuse või toimingu vaidlustamine

(1) Kui käitleja ei nõustu järelevalveametniku ettekirjutuse, otsuse või toiminguga, võib ta esitada vaide järelevalveasutuse juhile või vaidlustada ettekirjutuse, otsuse või toimingu halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikuga (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355; 2002, 29, 174; 50, 313; 53, 336; 62, 376; 2003, 13, 67; 23, 140) sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Ettekirjutuse vaidlustamine ei vabasta käitlejat ettekirjutuses esitatud nõuete täitmisest.

(3) Ettekirjutuse täitmise tagamiseks võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

6. peatükk VASTUTUS

§ 37. Väetise koostise nõuete rikkumine ja mittenõuetekohase väetise käitlemine

(1) Väetisele esitatud nõuete rikkumise, mittenõuetekohase väetise käitlemise või väetise turustamise peatamise kohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 38. Väetise pakendi või pakendi märgistuse nõuete rikkumine

(1) Väetise pakendile või pakendi märgistusele käesolevas seaduses kehtestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 krooni.

§ 39. Enesekontrollkohustuse või teavitamiskohustuse täitmata jätmine

(1) Enesekontrollkohustuse või teavitamiskohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 40. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 37–39 sätestatud väärtegedele kohaldatakse karistusseadustiku (RT I 2001, 61, 364; 2002, 86, 504; 105, 612; 2003, 4, 22) üldosa ja väärteomenetluse seadustiku (RT I 2002, 50, 313; 110, 654; 2003, 26, 156) sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 37 ja 38 sätestatud väärtegede kohtuvälised menetlejad on:

- 1) Taimetoodangu Inspeksioon;
- 2) Tarbijakaitseamet.

(3) Käesoleva seaduse §-s 39 sätestatud väärtegede kohtuväliline menetleja on Taimetoodangu Inspeksioon.

7. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 41. Seaduse kohaldamine

Käesoleva seaduse §-s 19 nimetatud väetiseregistrina käsitatakse väetiseseaduse (RT I 1997, 93, 1563; 2001, 50, 283; 2002, 63, 387) § 3 lõike 1 alusel asutatud väetiste registrit.

§ 42. Veeseaduse muutmine

Veeseaduses (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155; 54, 583; 95, 843; 2001, 7, 19; 42, 234; 50, 283; 94, 577; 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 26, 156) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 26¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(1) Põhja- ja pinnavee kaitseks põllumajanduslikest reostusallikatest pärineva reostuse (edaspidi *põllumajandusreostus*) ärahoidmiseks või piiramiseks kehtestab Vabariigi Valitsus sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded. Sõnniku koostise nõuded kehtestab põllumajandusminister määrusega.»;

2) paragrahvi 26¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses: «(1¹) Väetis käesoleva seaduse tähenduses on selline aine või valmistis, mille kasutamise eesmärk on kasvatatavate taimede varustamine toitainetega. Väetiseks loetakse ka sõnnik ja silomahl.»

§ 43. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses (RT I 1997, 80, 1344; 2001, 55, 331; 53, 310; 56, 332; 64, 367; 65, 377; 85, 512; 88, 531; 91, 543; 93, 565; 2002, 1, 1; 18, 97; 23, 131; 24, 135; 27, 151 ja 153; 30, 178; 35, 214; 44, 281; 47, 297; 51, 316; 57, 358; 58, 361; 61, 375; 62, 377; 90, 519; 102, 599; 105, 610; 2003, 4, 20; 13, 68; 15, 84 ja 85; 20, 118; 21, 128; 23, 146; 25, 153 ja 154; 26, 156 ja 160; 30, õiend) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõike 2 punkt 27¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «27¹) väetiseseaduse alusel teostatavad toimingud;»

2) paragrahvi 89¹ lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses: «5) erisöödamaterjal – 0,01 krooni kilogrammi kohta.»;

3) paragrahvi 89¹ lõiget 5 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses: «6) erisöödamaterjal – 0,07 krooni kilogrammi kohta.»;

4) paragrahv 190¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «§ 190¹. Väetiseregistri toimingud ja järelevalvetoimingud

(1) Väetise väetiseregistrisse kandmise eest tasutakse riigilõivu 2000 krooni.

(2) Registrikande muutmise eest tasutakse riigilõivu 500 krooni.

(3) Registreerimistunnistuse väljastamise eest tasutakse riigilõivu 100 krooni.

(4) Väetiseregistri andmetest kinnitatud väljavõtete tegemise eest tasutakse riigilõivu 15 krooni iga A4 formaadis lehekülje eest.

(5) Nii väetise sissevedaja kui ka tootja, kelle nimele on registreeritud väetis väetiseregistris, peavad tasuma iga aasta 10. jaanuariks ja 10. juuliks riigilõivu järelevalvetoimingute eest sõltuvalt nende poolt eelmisel poolaastal lõpptarbijale turustamiseks sisseveetud või toodetud väetisekogusest järgmiselt:

1) ammooniumnitraat – 0,01 krooni kilogrammi kohta;

2) bakterväetis – 0,007 krooni kilogrammi kohta;

3) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatata väetiseliigid – 0,004 krooni kilogrammi kohta.

(6) Nii väetise sissevedaja kui ka tootja, kelle nimele väetis on registreeritud ning kes pole kuue kuu jooksul väetist sisse vedanud ega tootnud, tasuvad selles ajavahemikus väetise registris hoidmise ja järelevalve kulude katteks 200 krooni.»

§ 44. Kemikaaliseaduse muutmine

Kemikaaliseaduse (RT I 1998, 47, 697; 1999, 45, 512; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387; 2003, 23, 144) § 11 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

«(5) Tule- ja plahvatusohtliku kemikaali ning väetise käitlemise nõuded kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega.»

§ 45. Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmine

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse (RT I 2000, 82, 526; 2001, 42, 235; 88, 531; 2002, 16, 93; 56, 352; 96, 566; 2003, 15, 84; 23, 139) § 67 lõike 1 punktis 2 asendatakse sõnad «väetiste registrisse» sõnaga «väetiseregistrisse».

§ 46. Senise väetiseseaduse kehtetuks tunnistamine

Väetiseseadus (RT I 1997, 93, 1563; 2001, 50, 283; 2002, 63, 387) tunnistatakse kehtetuks.

§ 47. Seaduse jõustumine

- (1) Käesolev seadus jõustub 2003. aasta 1. septembril.
- (2) Käesoleva seaduse § 21 lõige 2 jõustub Eesti liitumisel Euroopa Liiduga.

Riigikogu esimees Ene ERGMA